

Република Србија

**МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ,
НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА**

Број: 451-02-1859/2017-01

Датум: 22.06.2017. године

Београд

Немањина 22-26

**СТРУЧНО УПУТСТВО О ФОРМИРАЊУ ОДЕЉЕЊА И НАЧИНУ ФИНАНСИРАЊА У
ОСНОВНИМ И СРЕДЊИМ ШКОЛАМА ЗА ШКОЛСКУ 2017/2018. ГОДИНУ**

Овим упутством ближе се уређује начин формирања одељења и начин на који се утврђује цена услуга, односно одређује висина средстава потребних за остваривање школског програма на основу наставног плана и програма и годишњег плана рада школе, а према мерилима утврђеним Правилником о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност основног образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, број 73/16), Правилником о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност средњег образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, бр. 72/15, 84/15 и 73/16), Правилником о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност образовања ученика са сметњама у развоју („Службени гласник РС“, број 73/2016) и Правилником о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност основног и средњег музичког и балетског образовања („Службени гласник РС“, број 73/2016), сагласно члану 156. Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, бр. 72/09, 52/11, 55/13 и 35/15-аутентично тумачење), Закону о буџетском систему („Сл. гласник РС“, бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13-испр, 108/13, 142/14, 68/15 103/15 и 99/16), Закону о буџету Републике Србије за 2017. годину („Сл. гласник РС“, број 99/16), Закону о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору „Сл. Гласник РС“, бр. 68/15 и 81/16 – одлука УС), Уредби о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава („Сл. гласник РС“, бр. 113/13, 21/14, 66/14, 118/14, 22/15 и 59/15), Закону о основном образовању и васпитању („Сл. гласник РС“, број 55/2013), Закону о образовању одраслих („Сл. гласник РС“, број 55/2013), Закону о средњем образовању и васпитању („Сл. гласник РС“, број 55/2013) и Закону о националним саветима националних мањина („Сл. гласник РС“, бр. 72/09, 20/14-одлука УС и 55/14).

Формирање одељења и група у основној школи

Број одељења у једном разреду одређен је бројем ученика у том разреду.

Број ученика по разредима утврђује се најкасније до 15. августа за наредну школску годину.

Основне школе су дужне да формирају нова одељења у првом и петом разреду у складу са чланом 31. Закона о основном образовању и васпитању („Сл. гласник РС“, број 55/2013), којим је прописано да одељење истог разреда може да има до 30 ученика.

Број одељења на нивоу разреда утврђује се на следећи начин:

БРОЈ ОДЕЉЕЊА	БРОЈ УЧЕНИКА
1 одељење	највише 30 ученика
2 одељења	од 31 до 60 ученика
3 одељења	од 61 до 90 ученика
4 одељења	од 91 до 120 ученика
5 одељења	од 121 до 150 ученика
итд.	

Школа је дужна да се придржава одредаба члана 31. Закона о основном образовању и васпитању основном образовању и васпитању и у осталим разредима, односно дужна је да се стара да број ученика у одељењу буде у складу са прописаним.

У том смислу, уколико је у већ формираним одељењима неког од разреда дошло до смањења броја ученика, школа врши поновно формирање одељења у тим разредима, водећи рачуна о равномерној расподели и то на следећи начин:

Уколико је број ученика већи од 30 на нивоу разреда формирају се два одељења, тако да у одељењу не може да буде мање од 15 ученика. Уколико је број ученика већи од 60 разред се дели на три одељења, тако да у одељењу не може да буде мање од 21, односно 20 ученика. Уколико је број ученика већи од 90, разред се дели на четири одељења, тако да у сваком одељењу има најмање 23, односно 22 ученика итд.

Образовно-васпитни рад од првог до четвртог разреда може да се организује и у комбинованом одељењу. Комбиновано одељење састављено од ученика два разреда може да има до 15 ученика, а одељење од три или четири разреда до 10 ученика.

Одељење или група у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, као и одељење за ученике са сметњама у развоју у основној школи може да има најмање 4, а највише 10 ученика. Изузетно, уз сагласност министра, у овим одељењима, односно групама може бити и мање од 4 ученика.

За признавање мањег, односно већег броја ученика у одељењу од прописаног, школа се, уз образложење, обраћа Министарству до 15. септембра за текућу школску годину, посредством надлежне школске управе која даје стручно мишљење о поднетом захтеву. Образложење садржи број ученика на нивоу разреда и преглед броја одељења са бројем ученика на нивоу разреда. Уколико је реч о комбинованом одељењу, образложење садржи податак о броју ученика на нивоу

сваког од разреда првог циклуса, као и податке о броју комбинованих одељења на нивоу првог циклуса са бројем ученика по разредима у оквиру сваког комбинованог одељења.

За припаднике националне мањине образовно-васпитни рад остварује се и *на језику и писму националне мањине, односно двојезично*, ако се приликом уписа у први разред за то определи најмање 15 ученика.

Школа може да остварује образовно-васпитни рад на језику и писму националне мањине, односно двојезично и за мање од 15 ученика уписаних у први разред, уз сагласност министра, односно надлежног органа аутономне покрајине, у складу са законом. Уз захтев за добијање сагласности школа обавезно прилаже и мишљење надлежног савета националне мањине у смислу члана 15, став 1, тачка 8) Закона о националним саветима националних мањина.

Одељење се дели на *групе* за предмете за које је то предвиђено наставним планом и програмом.

Број ученика за *изборни предмет* не може бити мањи од 15 ученика у једној групи. Код редовних основних школа за шире подручје или са више од 1/3 одељења изван седишта школе (издвојено одељење) број група је одређен бројем одељења.

Изузетно, група може бити мања од 15 ученика по разреду уз сагласност министра. За признавање групе са мањим бројем од 15 ученика, школа се, уз образложење, обраћа Министарству до 15. августа за наредну школску годину (осим за први и пети разред до 15. септембра текуће школске године), посредством надлежне школске управе, која даје стручно мишљење.

Ако наставним планом и програмом изборног предмета није предвиђена подела одељења на групе, групе се формирају у складу са резултатима анкете на нивоу разреда и број група је одређен бројем одељења. Изузетно, број група може бити већи од броја одељења, уз сагласност министра.

За признавање броја група који је већи од броја одељења школа се, уз образложење, обраћа Министарству до 15. септембра за текућу школску годину посредством надлежне школске управе, која даје стручно мишљење.

Школа која остварује програм изборног предмета *матерњи језик са елементима националне културе*, може да формира узрасно хетерогену групу на нивоу циклуса, односно групу коју чине ученици од првог до четвртог разреда (ученици првог циклуса) и/или групу коју чине ученици од петог до осмог разреда (ученици другог циклуса). Такође, групе за изборни предмет матерњи језик са елементима националне културе се могу формирати и на нивоу више школа у једној општини уз сагласност министра, а на основу позитивног мишљења надлежне школске управе.

Хетерогена група ученика која изучава изборни предмет *матерњи језик са елементима националне културе*, на нивоу једне или више школа, састављена од ученика два разреда може да има до 15 ученика, а група састављена од ученика три или четири разреда може да има до 10 ученика.

Формирање одељења целодневне наставе и група продуженог боравка у основној школи

Отварање *новог* одељења целодневне наставе и групе продуженог боравка за ученике *првог и другог разреда* основне школе у школској 2017/2018. години, може се вршити само уз сагласност Министарства.

Група продуженог боравка за ученике првог разреда и другог разреда (хомогена група), односно првог и другог разреда (хетерогена група), у школској 2017/2018. години, има најмање 25, а највише 30 ученика.

Изузетно за признавање мањег броја ученика од 25 ученика у групи продуженог боравка, школа се, уз образложење, обраћа Министарству, посредством надлежне школске управе.

За добијање сагласности за отварање *новог* одељења целодневне наставе и групе продуженог боравка, у школској 2017/2018. години, основна школа подноси захтев Министарству, **посредством надлежне школске управе**, уз који прилаже следећа документа: иницијативу савета родитеља; сагласност наставничког већа; одлуку школског одбора и елаборат о образовно-васпитном раду целодневне наставе, односно продуженог боравка.

У поступку утврђивања испуњености услова Министарство, на нивоу школске управе, комплетира, односно прибавља:

1. стручно мишљење просветног саветника школске управе, чији је саставни део преглед стања одељења целодневне наставе/група продуженог боравка (број одобрених одељења/група) и обухват ученика;

2. стручно мишљење саветника за финансијско-материјалне послове о могућности финансирања целодневне наставе, односно продуженог боравка; и

3. извештај градског/општинског просветног инспектора о испуњености услова за обављање целодневне наставе, односно продуженог боравка.

Након утврђивања испуњености услова, предмет се, уз образложење, прослеђује Сектору за предшколско и основно образовање и васпитање Министарства, на даљу надлежност. Образложење садржи и предлог за давање, односно одбијање сагласности, који је заснован на стручним мишљењима просветног саветника и саветника за финансијско-материјалне послове и извештају градског/општинског просветног инспектора.

Крајњи рок за подношење комплетираног захтева надлежној школској управи је 15. август 2017. године.

Формирање васпитних група припремног предшколског програма у основној школи

Основна школа која остварује припремни предшколски програм формира васпитне групе, при чему број деце у групи не може бити мањи од 15 нити већи од 30.

Изузетно, број деце у васпитној групи припремног предшколског програма (у даљем тексту: група ППП) може да буде и мањи од 15, уз сагласност министра.

За добијање сагласности за формирање групе ППП са мањим бројем деце од 15, у школској 2017/2018. години, основна школа подноси захтев Министарству, **посредством надлежне школске управе**, који садржи податак о броју деце одговарајућег узраста (деца рођена у периоду од 1. марта 2011. до 29. фебруара 2012. године) и уз који прилаже копију решења о верификацији основне школе за остваривање припремног предшколског програма.

На нивоу школске управе, просветни саветник даје стручно мишљење о оправданости захтева за формирање групе ППП са мањим бројем деце од 15, а које садржи и предлог за давање, односно одбијање сагласности.

Обједињени захтев школе и стручно мишљење просветног саветника, школска управа прослеђује Сектору за предшколско и основно образовање и васпитање Министарства, на даљу надлежност.

Крајњи рок за подношење комплетираног захтева је 31. август 2017. године.

Формирање одељења и група у средњој школи

Средње школе су дужне да приликом формирања одељења примењују члан 29. Закона о средњем образовању и васпитању.

Одељење не може имати мање од 15 ученика.

У одељењу, односно васпитној групи ученика у школама за ученике са сметњама у развоју може бити од 6 до 12 ученика, а за практичну наставу до 6 ученика.

За припаднике националне мањине образовно-васпитни рад се остварује и на језику и писму националне мањине, односно двојезично, ако се приликом уписа у први разред за то определи најмање 15 ученика. Школа може да остварује образовно-васпитни рад на језику и писму националне мањине, односно двојезично и за мање од 15 ученика уписаних у први разред, уз сагласност Министарства. Уз захтев за добијање сагласности школа обавезно прилаже и мишљење надлежног савета националне мањине у смислу члана 15, став 1, тачка 8) Закона о националним саветима националних мањина.

У средњим стручним школама одељење се може формирати спајањем два или три различита образовна профила у истом трајању, уколико имају исти план и програм из најмање пет наставних предмета, под условом да се настава остварује на истом језику.

Одељења се могу делити на групе за извођење наставе за оне предмете за које је то предвиђено наставним планом и програмом.

Ученик у средњој школи, зависно од наставног плана и програма, наставља са изучавањем страних језика, односно једног страног језика који је учио у основном образовању и васпитању. Ако је наставним планом и програмом средње школе предвиђено обавезно учење одређеног страног језика, ученици ће учити тај страни језик, без обзира да ли су тај језик учили у основном образовању и васпитању.

У средњим школама за извођење наставе страног језика подела одељења на групе врши се само ако ученици једног одељења уче различите језике. У том случају формирају се групе на нивоу разреда, с тим да група има најмање 15 ученика.

За признавање мањег, односно већег броја ученика у одељењу или групи од

прописаног, школа се, уз образложење, обраћа Министарству преко надлежне школске управе, која даје стручно мишљење.

Формирање одељења и група у основној и средњој школи у којима се образују ученици/деца према индивидуалном образовном плану (ИОП)

У поступку испитивања детета уписаног у школу, школа може да утврди потребу за доношењем индивидуалног образовног плана или додатном подршком за образовање. Ако додатна подршка захтева финансијска средства, школа упућује писани захтев оснивачу по прибављеном мишљењу интересорне комисије.

У једном одељењу могу да буду највише два ученика са сметњама у развоју.

Прописани број ученика у одељењу у који су укључени и ученици који се образују по индивидуалном образовном плану (даље: ИОП) смањује се за:

1) два по ученику који основно, односно средње образовање и васпитање стиче остваривањем ИОП-а 1. То значи да се у одељењу које похађа ученик који стиче основно односно средње образовање и васпитање остваривањем ИОП 1, признаје укупан број ученика увећан за 1;

2) три по ученику који основно, односно средње образовање и васпитање стиче остваривањем ИОП-а 2. То значи да се у одељењу које похађа ученик који стиче основно односно средње образовање и васпитање остваривањем ИОП2, признаје се укупан број ученика увећан за 2;

Број деце у групи у основној школи која остварује припремни предшколски програм у која су укључена и деца која се образују по ИОП-у смањује се за:

1) два детета, за свако дете са сметњама у развоју који се образује по ИОП-у. То значи да се у групи коју похађа дете са сметњама у развоју и које се образује по ИОП-у, признаје укупан број деце увећан за 1.

Крајњи рок за подношење захтева је 15. август 2017. године.

Финансирање запослених у основним и средњим школама

Школа је у обавези да најкасније до 15. септембра 2017. године достави, кроз информациони систем министарства, извод из годишњег плана рада школе са елементима потребним за утврђивање цене услуга (ЦЕНУС), на основу којих се утврђује право на финансирање.

Такође, школа је у обавези да најкасније до 15. септембра 2017. године достави саветнику за финансијско-материјалне послове податке из годишњег плана рада школе са елементима потребним за утврђивање цене услуга (ЦЕНУС), везане за број ученика, одељења и група, податке који се односе на површину школског простора који се користи и број obroка за ученике, оверене и потписане од стране директора школе.

Саветник за финансијско-материјалне послове врши проверу и усклађивање утврђених права на финансирање са школом најкасније до 1. новембра 2017. године

(октобарска плата).

Извештај са бројем извршилаца и бројем обрачунских радника за школску 2017/2018. годину својим потписом потврђује директор школе, а саветник за финансијско-материјалне послове, односно руководиоца Групе за финансијско-материјалне послове или овлашћени службеник Сектора за финансијске послове, проверава тачност податка и потписује извештај.

Уколико се током школске године неки од елемената промени, школа приказује исте кроз информациони систем министарства. Такође, школа промене, потписане и оверене од стране директора, доставља саветнику за финансијско-материјалне послове надлежне школске управе, односно руководиоцу Групе за обављање финансијско-материјалних послова за подручје надлежне школске управе и руководиоцу школске управе.

Финансирање запослених у основној и средњој школи врши се у складу са Правилником о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност основног образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, број 73/16), Правилником о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност средњег образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, бр. 72/15, 84/15 и 73/16), Правилником о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност образовања ученика са сметњама у развоју („Службени гласник РС, број 73/2016) и Правилником о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност основног и средњег музичког и балетског образовања („Службени гласник РС, број 73/2016).

Правилником о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност основног образовања и васпитања („Службени гласник РС, број 73/2016) прописују се критеријуми и стандарди за финансирање установа које обављају делатност основног образовања и васпитања - основних школа.

Чланом 8. став 2 овог правилника прописано је да се за признавање другачијег броја извршилаца од броја утврђеног овим Правилником, основна школа обраћа Министарству, ради добијања сагласности.

За школску 2017/2018. годину, основна школа подноси захтев Сектору за предшколско и основно образовање и васпитање, најкасније до 20. септембра 2017. године.

Потребно је да захтев буде образложен, односно садржи елементе потребне за одлучивање, и то:

- 1) Постојећи број извршилаца,
- 2) Број извршилаца утврђен Правилником,
- 3) Захтевани, другачији број извршилаца, у смислу члана 8. став 2. Правилника,
- 4) Образложење са релевантним показатељима у односу на критеријуме и стандарде за утврђивање броја извршилаца (нпр. број одељења/група, величина/површина школе).

Правилником о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност средњег образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 72/15,

84/15 и 73/16) прописују се критеријуми и стандарди за финансирање установа које обављају делатност средњег образовања и васпитања - средњих школа.

Чланом 14а. овог правилника прописано је да се за признавање другачијег броја извршилаца од броја утврђеног овим Правилником, средња школа обраћа Министарству, ради добијања сагласности.

За школску 2017/2018. годину, средња школа подноси захтев Сектору за средње образовање и васпитање, најкасније до 20. септембра 2017. године.

Потребно је да захтев буде образложен, односно садржи елементе потребне за одлучивање, и то:

- 1) Постојећи број извршилаца,
- 2) Број извршилаца утврђен Правилником,
- 3) Захтевани, другачији број извршилаца, у смислу члана 14а. Правилника,
- 4) Образложење са релевантним показатељима у односу на критеријуме и стандарде за утврђивање броја извршилаца (нпр. број одељења/група, величина/површина школе).

Законом о буџетском систему ("Службени гласник РС" бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13-испр., 108/13, 142/14, 68/15, 103/15 и 99/16) и Законом о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору („Сл. гласник РС“ бр. 68/15, 81/16-одлука УС) прецизирано је да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31. децембра 2017. године. Изузетно, радни однос са новим лицима може се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа уз претходно прибављено мишљење Министарства финансија. У складу са истим донета је и Уредба о поступку прибављања сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава ("Сл. гласник РС" бр. 113/13, 21/14, 66/14, 118/14, 22/15 и 59/15).

Саветник за финансијске-материјалне послове надлежне школске управе, односно руководиоца Групе за обављање финансијско-материјалних послова за подручје надлежне школске управе и руководиоца школске управе, у сарадњи са надлежним инспекцијским органима Министарства врше проверу података из извода годишњег плана рада школе са елементима потребним за утврђивање цене услуга (ЦЕНУС).

Праћење примене Стручног упутства

Школа је одговорна за доследну примену одредаба овог упутства.

Праћење примене упутства у надлежности је Министарства и спроводиће се на почетку школске 2017/2018. године, периодично током и на крају школске године.

Праћење примене упутства у делу који се односи на формирање одељења и група у надлежности је просветних саветника и просветних инспектора, а у делу који се односи на

финансирање рада запослених у школама у надлежности је Сектора за финансијске послове.

На основу анализе података о примени овог упутства Министарство ће предузимати мере у оквиру делокруга својих надлежности.

МИНИСТАР

Младен Шарчевић